

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

84 156.2 IBL

Lindner: Winterfütterung des Rotwildes. **Żywienie jeleni w zimie.** Forst u. Holzwirt, 1963, t. 18, nr 5, A4, s. 102—103. — Przy dokarmianiu jeleni w okresie zimowym główny nacisk powinien być położony na paszę soczystą (buraki, kartofle, kiszonki), tak by jej stosunek do paszy suchej (owies, siano) wynosił 1 : 4,4. Analiza kory drzew zarówno liściastych jak i iglastych wykazała, że w korze znajduje się znacznie więcej mikroelementów (kobalt, mangan, miedź, cynk) niż w świeżej trawie łąkowej. Należałoby więc pomyśleć o dodawaniu tych składników do paszy zimowej, gdyż są one konieczne potrzebne zwierzyńce do życia. (P. S.).

85 161.33 : 161.32 IBL

Keller T., Koch W.: Der Einfluss der Mineralstoffernährung auf CO₂ Gaswechsel und Blattpigmentgehalt der Pappel. I Teil. Stickstoff. **Wpływ pobierania mineralnych środków pokarmowych na wymianę dwutlenku węgla i zawartość barwnika w liściach topoli. Cz. I. Azot.** Mitt. schweiz. Anst. forstl. Versuchsw., 1962, t. 38, nr 2, B5, s. 253—282, rys. 2, wyk. 7, poz. bibl. 34. — Podzielono liście na 2 grupy wg przeciętnej zawartości azotu 1,8 i 3,4%. Krzywe zależności asymilacji netto od naświetlenia nie wykazały istotnych różnic między tymi grupami przy naświetleniu słabszym niż 5000 luksów, natomiast pod wpływem światła o sile 40000 luksów liście ubogie w azot asymilowały o 40% mniej dwutlenku węgla i zawierały 45% mniej chlorofilu. Między zawartością azotu i chlorofilu w liściach istnieje ścisła korelacja (współczynnik 0,894). Między wielkością liści i zawartością w nich azotu korelacja jest b. ścisła (współczynnik 0,952). Liście ubogie w azot były przeciętnie o 45% mniejsze. (Streszcz. ang., franc. i włoskie). (L. Z.).

86 161.33 : 161.32 IBL

Keller T., Koch W.: Der Einfluss der Mineralstoffernährung auf CO₂ Gaswechsel und Blattpigmentgehalt der Pappel. II Teil. Eisen. **Wpływ pobierania mineralnych środków pokarmowych na wymianę dwutlenku węgla i zawartości barwnika w liściach topoli. Cz. II. Żelazo.** Mitt. schweiz. Anst. forstl. Versuchsw. 1962, t. 38, nr 2, B5, s. 283—318, fot. 2, tab. 12, wyk. 15, poz. bibl. 34. — Przedmiotem badań były liście *Populus euramericana marilandica*, *Flachslanden* i *serotina*. Intensywność asymilacji określano przez pomiar aparatem „URAS” ilości pobieranego dwutlenku węgla. Opisano spektralno-fotometryczną metodę określania zawartości pigmentu w liściach za pomocą bibuły chromatograficznej. Stwierdzono wyraźną korelację między zawartością żelaza i chlorofilu. Związek między zawartością żelaza a beta-karotenu luteiny i violaxantyny był mniej ścisły, jednakże wyraźny. Zależności między intensywnością oddychania a zaopatrzeniem w żelazo nie stwierdzono. Brak żelaza odbija się na wielkości liści, np. u topoli *P. marilandica* zmniejszyły się do 64% wielkości normalnej, osiągananej przy optymalnym zaopatrzeniu w żelazo. (Streszcz. franc., ang. i włoskie). (L. Z.).

87 181.65 — — 174.7 *Pinus* IBL

Łebkow W. F.: O wlijanji naczalnoj gusoty na sortimentnuju strukturu i wozrast tiechniczskoj spiełosti sosnowych drierwestojew. **O wpływie początkowej gęstości upraw na strukturę sortymentową i wiek dojrzałości technicznej drzewostanów sosnowych.** Lesnoj Ż., 1962, t. 5, nr 5, B5, s. 37—42, tab. 4, wyk. 1, poz. bibl. 3. — W litych jednopiętrowych drzewostanach sosnowych III—V klasy wieku, bonitacji Ia, założono szereg powierzchni próbnych, na których przeprowadzono badania nad przebiegiem przyrostu grubości i wysokości. Do badań wybierano

drzewostany różniące się początkową gęstością więźby na uprawach, od 500 do 16 600 szt./ha. Na powierzchniach próbnych wykonano także szacunek brakarski. Stwierdzono, że w drzewostanach założonych w luźnej więźbie można uzyskać większą masę drewna, lecz gorszej jakości. Ze wzrostem stopnia zagęszczenia wzrasta udział w drzewostanie rębny surowca tartaczno- i poprawia się jego jakość. Wpływ zagęszczenia na skrócenie cyklu produkcyjnego jest bardzo nieznaczny i nie ma właściwie praktycznego znaczenia. (W. C.).

88

187

IBL

Putilin M. M.: Srawnitelnyj analiz tipologicznych koncepcij P. S. Pogriebniaka i G. F. Morozowa. **Analiza porównawcza koncepcji typologicznych P. S. Pogriebniaka i G. F. Morozowa.** Lesnoj Ż., 1962, t. 5, nr 5, B5, s. 3—8, poz. bibl. 3 — Przeprowadzono porównanie i analizę koncepcji typologicznych Pogriebniaka, Sukaczewa i Morozowa. Autor dochodzi do wniosku, że żadna z istniejących w Związku Radzieckim koncepcji typologicznych nie może zastąpić koncepcji Morozowa ani nie stanowi jej rozwinięcia. Typologia Morozowa jest nadal aktualna i przydatna i stwarza właściwe podstawy dla organizacji gospodarstw leśnych, dzięki uwzględnianiu związków zachodzących pomiędzy warunkami środowiska geograficznego a typami drzewostanów. Typologia Morozowa daje podstawy do wykorzystania w produkcji leśnej wyników selekcji, aklimatyzacji i naturalizacji drzew leśnych. (W. C.).

2 HODOWLA LASU

89

221.2 — — 307

IBL

Stanisław I. I.: Lentocznyj metod postiepiennych rubok. **Metoda smugowa rębni częściowych.** Lesn. Choz., 1963, t. 16, nr 2, A4, s. 5—8, rys. 1. — Mechanizacja prac zrębowych w rębni częściowej jest, praktycznie biorąc, niemożliwa, a jej wydajność niska. Aby umożliwić zmechanizowanie prac zrębowych i zrywkowych zastosowano nową odmianę rębni częściowej — rębnię smugową. Przy rębni tej na działkach szerokości 40—50 m wyznacza się smugi szerokości 7—10 m skierowane pod ostrym kątem do dróg zrywkowych. Cięciami obejmuje się co trzecią smugę, przeredzając jednocześnie drzewostan na sąsiednich smugach. Taka organizacja wyrębu umożliwia mechanizację ścinki i zrywki. Wydajność pracy

jest przy tym nie mniejsza, niż na zrębach zupełnych, a ponadto stwarza się dobre warunki do naturalnego odnowienia. Ze względu na te zalety nowa odmiana rębni częściowej zasługuje na wprowadzenie do praktyki gospodarczej. (W. C.).

90

221.23 : 231

IBL

Kadlus Z.: K přirozene obnové smrku, jedle a buku v porostech s převahou smrku. **O naturalnym odnowieniu świerka, jodły i buka w drzewostanach z przewagą świerka.** Lesn. Prace, 1962, t. 41, nr 12, B5, s. 541—546, fot. 5, rys. 2. — Aby w drzewostanie docelowym uzyskać właściwy udział jodły i buka należy stosować odpowiedni czasowy i przestrzenny układ odnowienia. Jodła powinna mieć zapewnione warunki odnowienia już na 50 lat przed całkowitym usunięciem drzewostanu macierzystego, buk — na ok. 30 lat, a świerk — na ok. 20 lat. Pożądany układ przestrzenny osiągnie się, stosując odnowienie gniazdowe w lukach wielkości 3—6 arów lub łatwiejsze do wykonania odnowienie boczne, kombinowane, z wcześniejszym odnowieniem gniazdowym. (S. K.).

91

232.13

IBL

Bouvarel P.: Applications pratiques de la génétique forestière et perspectives d'avenir. **Praktyczne zastosowanie genetyki leśnej i perspektywy na przyszłość.** Bull. Soc. For., Belg., 1962, t. 69, nr 7, s. 325—338. — Praktyczne zastosowanie genetyki w leśnictwie polega przede wszystkim na selekcji i rozmnażaniu takich form drzewiastych, które w krótkim okresie mogłyby dawać stosunkowo większy przyrost drewna. W tym celu przeprowadza się m. in. selekcję wśród populacji miejscowych, wyodrębniając i rozmnażając formy dorodne. Istniejące populacje wartościowych drzew o specjalnie korzystnej strukturze genetycznej muszą być chronione przed zanieczyszczeniem i zniekształceniem. Proces doskonalenia drzew odbywa się nie tylko przez selekcję, ale i przez stosowanie odpowiedniej techniki hodowlanej. Przy selekcji drzew należy uwzględniać przyszłe potrzeby zarówno o charakterze produkcyjnym (zwiększenie przyrostu), jak i inne (np. uzyskanie form dekoracyjnych). (W. K.).

92

232.312.2 — — 017

IBL

— sk —: Zariadenie pre pneumatické vykladanie a nakladanie šišíek. **Urządzenie**

do pneumatycznego wyladunku i załadunku szyszek. Les, 1962, t. 18, nr 11, B5, s. 348—349. — Urządzenie składa się z wentylatora łopatkowego, połączonego otworem ssącym ze skrzynią zbiorczą. Szyszki, doprowadzane jednym lub kilkoma węzami do skrzyni, spadają do dwuczęściowego bębna, który je przesypuje na rafę, a stąd szyszki opadają na transporter lub bezpośrednio na miejsce składowania. Urządzenie umożliwia wyladunek lub przeładunek, jak również przesypanie szyszek w celu ich przewietrzenia. Dodatkową korzyścią jest oczyszczanie szyszek z igieł, piasku i innych zanieczyszczeń dzięki situ w skrzyni zbiorczej i dzięki rafie. (S. K.).

93 232.315.1 IBL

Zentsch W., Jahnel H.: Uber den Einfluss des Beizens auf das Pflanzenprozent bei Forsts Saatgut. **Wpływ zaprawiania nasion drzew leśnych na wydajność siewek.** Phytopath. Z., 1962, t. 46, nr 2, B5, s. 164—173, tab. 2, wyk. 2, poz. bibl. 24. — Trzyletnie doświadczenia z zaprawianiem nasion drzew leśnych (9 wariantów zabiegów, 8 gatunków drzew na różnych glebach) wykazały, że zaprawianie nasion nie zabezpiecza ich przed grzybami chorobotwórczymi znajdującymi się w glebie oraz że preparaty nie działają fitotoksycznie. Zalecono stosowanie zaprawiania nasion ze względów profilaktycznych przed grzybami mogącymi znajdować się na nasionach. Zaprawianie ma szczególne znaczenie przy nasionach importowanych oraz wykazujących przy ocenie duży procent nasion zgniłych. (S. Ł.).

94 232.429 IBL

Fischer F., Beda J.: Zur Frage der künstlichen Bestandesbegründung unter besonderer Berücksichtigung der Ballenpflanzverfahren. **W sprawie prac zalesieniowych ze specjalnym uwzględnieniem sadzenia z bryłką.** Mitt. schweiz. Anst. forstl. Versuchsw., 1961, t. 37, nr 5, B5, s. 419—458, fot. 18, tab. 4, poz. bibl. 112. — Podkreślono korzyści opisywanej metody prac zalesieniowych, opartej na stosowaniu sadzonek z bryłką ziemi umieszczoną w woreczku polietylenowym, w porównaniu z siewem, przy którym marnuje się część nasion, oraz ze stosowaniem sadzonek z obnażonymi korzeniami, co stwarza znaczne ryzyko ich wyschnięcia. Wiele uwagi poświęcono pomiarom czasu potrzebnego do pozyskania sadzonek z bryłką ziemi, umieszczenia ich w woreczkach, transportu i sadzenia. Zużycie

czasu jest w przybliżeniu takie jak przy zwykłym sadzeniu. Opisywana metoda w znacznym stopniu uniezależnia porę sadzenia od sezonu. Metodę tę stosuje się w Szwajcarii przy badaniach genetycznych, jednakże może ona znaleźć zastosowanie na szeroką skalę. (Streszcz. ang., franc. i włoskie). (L. Z.).

95 232.429 IBL

Zavadil Z.: Přesazování sazenic lesních dřevin s kořenovým balem. **Przesadzanie sadzonek leśnych z bryłką.** Lesn. Práce, 1962, t. 41, nr 11, B5, s. 515—516, fot. 1, rys. 1. — Sposób ten wypróbowano przy przesadzaniu szczepów jedlicy na plantacje nasienne, nadaje się on też do przenoszenia szczepów innych gatunków i wielolatek, wysadzanych w wyjątkowo trudne warunki. Używa się do tego polietylenowego węża o średnicy ok. 15 cm, z którego tnie się odcinki długości 30—35 cm. Dolny koniec wiąże się miękkim drutem i do otrzymanego w ten sposób walca wkłada się ostrożnie wyjętą sadzonkę wraz z ziemią. Po przewiezieniu na miejsce sadzenia rozwiązuje się drut i całe opakowanie wstawia się do świeżo wykopanego dołka, po czym wyciąga się folię, a dołek uszczelnia ziemią i udeptuje. Ten sposób przesadzania pozwala na wyjmowanie sadzonek już w końcu lata i przetrzymywanie ich w folii w inspekcji aż do wiosennego sadzenia. (S. K.).

96 233 — — 232.21 IBL

Krucinin P. I., Owczinnikow W. A.: O wozmożnosti mechanizaciji oblesitielnych rabot na porodnyh otwałach. **O możliwości mechanizacji prac zalesieniowych na zwałach ziemi (przy kopalniach odkrywkowych).** Lesn. Choz., 1963, t. 16, nr 2, A4, s. 66—69, fot. 2, rys. 1. — Intensywny rozwój kopalnictwa odkrywkowego zamienia gleby rolnicze czy leśne w nieużytki — zwały ziemi wydobytej ze znacznej głębokości. Tereny te trzeba ponownie zagospodarować. Przeprowadzone próby zalesienia zwałów ziemnych przy kopalniach odkrywkowych dały pozytywne wyniki. Na usypiskach tych, po uprzednim ich wyrównaniu, posadzono sosnę, topolę, dąb, wiąz, klon, uzyskując średnią udatność 78%. Stwierdzono przy tym, że tereny te można zalesiać bez nawożenia gleby próchnicznej. Technika prac odkrywkowych wymaga zmiany tak, aby uniknąć usypywania dużych kopców, trudnych do plantowania. Terenu nie należy wyrównywać zbyt dokładnie, gdyż przy

tym gleba silnie się ubija, co wpływa ujemnie na udatność zalesień. (W. C.).

97 238 — — 176.1 *Populus* IBL

Aird P. L.: Fertilization, weed control and the growth of poplar. **Nawożenie i zwalczanie chwastów a wzrost topoli.** For. Sci., 1962, t. 8, nr 4, B5, s. 413—428, fot. 2, tab. 5, wyk. 3, poz. bibl. 12. — Stwierdzono, że opryskiwanie herbicydami daje prawie taki sam efekt jak znacznie droższa mechaniczna uprawa gleby i dlatego należy zaliczyć stosowanie herbicydów do standardowych zabiegów przy uprawie topoli, zwłaszcza przed sadzeniem. Przy maszynowym sadzeniu topoli koszt stosowania herbicydów jest jeszcze niższy. Między mechanizmem opryskującym i sadzącym musi być wtedy umieszczone urządzenie do przewracania skib, zabezpieczające sadzonki topoli przed kontaktem z herbicydem. Stosowanie herbicydów ma szczególne znaczenie na terenach trudnych do uprawy. Głębokie stosowanie nawozów jest skuteczniejsze niż nawożenie powierzchniowe, a nawożenie placówek jest oszczędniejsze niż całej powierzchni. (S. Ł.).

98 238 — — 176.1 *Populus* IBL

Joachim H. F.: Über Begründung und Bewirtschaftung der Pappel in Plantagen. **O zakładaniu i prowadzeniu topoli w plantacjach.** Soz. Forstwirtschaft., 1962, t. 12, nr 1, A4, s. 9—11, poz. bibl. 4. — Obserwacje drzewostanów topolowych w lasach wykazały, że stosowane w leśnictwie systemy hodowlane nie są odpowiednie dla topoli i że wymaga on uprawy plantacyjnej z intensywną obróbką gleby, nawożeniem i troskliwą ochroną przed szkodnikami. Obserwacje w plantacjach topolowych w Nedlitz (NRD) dostarczyły wskazówek co do wyboru siedliska i odmiany obróbki gleby, sposobów sadzenia i wyboru więźby oraz trzebieży i kolei rębności. Przy produkcji papierówki zalecono stosować kolej 20 do 30 lat, zależnie od uprawianej odmiany i siedliska, natomiast przy produkcji surowca sklejkowego dłuższą kolej. Trzebieże rozpoczyna się najwcześniej w wieku 12 lat. Przy więźbie 4×4 m użytkowanie rolne jest opłacalne w ciągu pierwszych 3—4 lat. (L. Z.).

99 238 — — 176.1 *Populus* (477.1) IBL

Riedko G. I.: Kultury topolej na Ukrainie. **Uprawy topolowe na Ukrainie.** Lesn.

Choz., 1963, t. 16, nr 2, A4, s. 41—42. — Badano produktywność i przyrosty upraw topolowych na Ukrainie, zakładanych sztucznie oraz naturalnego pochodzenia. Najlepsza uprawa topoli kanadyjskiej na żyznej wilgotnej glebie w wieku 23 lat ma zapas 734 m³ przy średnim przyroście rocznym 32 m³/ha. Rodzima topola czarna ma znacznie mniejszy przyrost, średnio 6—10 m³/ha. Przy porównywaniu należy jednak uwzględnić małe zwarcie drzewostanów sokory. Topole szare i białe w wieku 37 lat mają średni przyrost 20 m³/ha, a na lepszych siedliskach — 38 m³/ha. Topola balsamiczna występuje głównie w mieszaninie z innymi gatunkami i osiąga średni przyrost 5 m³/ha. Najzdrowsze były topole białe i szare, najsilniej porażone przez zgniliznę rdzeniową — topole kanadyjskie. (W. C.).

100 25 : 425.1 IBL

Tesař V.: Pěstební opatření v oblastech poškozovaných průmyslovými exhalacemi. **Zabiegi hodowlane na terenach ze szkodami od dymów przemysłowych.** Lesn. Prace, 1962, t. 41, nr 11, B5, s. 511—514. — Przy ocenie uszkodzenia drzewostanów przez dymy stosuje się 4-stopniową skalę. Najbardziej wrażliwe na szkody są: jodła i świerk, odporne zaś — sosna i modrzew oraz gatunki liściaste. Rozmiar szkód dymowych można znacznie zmniejszyć przez przebudowę monokultur świerkowych. Odnowianie uszkodzonych drzewostanów należy rozpoczynać gdy tylko zaczną się one przerzedzać. Do odnowień używa się silnych wieloletek różnych gatunków, wyhodowanych z nasion odpowiedniego pochodzenia. Aby uzyskać lepsze wyniki odnowienia i rozwój sadzonek, stosuje się nawożenie mielonym wapnem i mączką bazaltową. (S. K.).

101 283.2 — — 176.1 *Corylus avellana* IBL

Peker K.: Les noisettes, source de santé. **Orzechy laskowe — źródłem zdrowia.** Rev. for. franç., 1962, nr 10, B5, s. 807—816, fot. 2, poz. bibl. 13. — W wyczerpującej monografii omówiono własności odżywcze, kaloryczne i lecznicze orzechów laskowych, których głównym i bezkonkurencyjnym eksporterem jest Turcja. Zalety swe orzechy laskowe zawdzięczają głównie największej wśród orzechów różnych gatunków zawartości tłuszczów (67,5%), znacznej ilości zawartych w nich witamin (B₁, C, D) oraz związków siarki, fosforu, potasu, magnezu, wapnia i in. Oliwa z orzechów leszczynowych jest już od

IX wieku używana najczęściej jako środek na porost włosów, przeciw robakom i do celów kulinarnych. (W. K.).

3 NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

102 323.9 IBL

Poltier G.: Theoretische Untersuchungen zum Problem der Baumrodung. **Badania teoretyczne nad obalaniem całych drzew.** Soz. Forstwirtschaft., 1962, t. 12, nr 4, A4, s. 113—116, rys. 2, tab. 1, wyk. 5. — Obalanie całych drzew z korzeniami daje duże korzyści przez zmniejszenie nakładu pracy, gdyż odpada karczowanie pniaków. Rozważono wybór najracjonalniejszych punktów zaczepienia siły obalającej na strzale drzewa. Im wyżej ten punkt się znajduje — tym mniejsza siła wystarczy, lecz zbyt wysokie umieszczenie go stwarza niebezpieczeństwo złamania strzały. Punkt ten należy obierać na średnicy stanowiącej $\frac{2}{3}$ średnicy w szyi korzeniowej. Podano wzór na obliczenie jego wysokości zależnie od średnicy szyi korzeniowej i zbieżności strzały. Ponieważ zaczepianie liny na wysokość powyżej 6 m jest pracochłonne, przy grubych drzewach wzór ten nie ma zastosowania. (L. Z.).

103 323.9 IBL

Robel H.: Rationelle Mechanisierung der Holznutzung durch Baumrodung und baumweises Rücken. **Racjonalna mechanizacja pozyskiwania drewna przez obalanie i zrywkę całych drzew.** Soz. Forstwirtschaft., 1962, t. 12, nr 4, A4, s. 116—118, 122—123, rys. 4, poz. bibl. 9. — Opis metody z punktu widzenia organizacji pracy i osiągniętych korzyści. Należy stosować obalanie drzew w tych wypadkach, w których dotąd stosowano po ścinie karczowanie pniaków. Racjonalną wielkość brygady roboczej przy pracy jednym ciągnikiem określono na 5—6 ludzi, a przy pracy dwoma — na 8—10 ludzi. Podano koszty stosowania metody w NRD. Podkreślono, że w rozpatrywanej sprawie oparto się na dorobku polskiego leśnictwa. (L. Z.).

104 34 — — 84 IBL

Schauer W., Kresse R.: Untersuchungen zur Schutzbehandlung frisch eingeschlagenen Laubnutzholzes. **Badania nad sposobami ochrony świeżo ściętego drewna**

liściastego. Soz. Forstwirtschaft., 1962, t. 12, nr 6, A4, s. 178—181, fot. 5, poz. bibl. 13. — Drewno liściaste, ścięte w zimie i leżące w lesie do pory ciepłej, podlega często zmianom związanym z trwającymi przez pewien czas procesami życiowymi. Do nich należy przede wszystkim tworzenie się wcistek. Zjawisko to podobnie jak działalność grzybów, utrudnia impregnację drewna. Zmiana barwy drewna może nastąpić nie wskutek działalności grzybów, lecz wskutek tworzenia się wcistek, gdy wilgotność drewna utrzymuje się na odpowiednim poziomie. Podano również przeciwgrzybowe środki impregnacyjne stosowane w NRD. (L. Z.).

105 361.0 IBL

Butora A., Starek E.: Súčasne sposoby odkórnovania dreva v našej republice. (ČSR). **Obecne sposoby korowania drewna w naszej republice.** Les, 1962, t. 18, nr 11, B5, s. 326—331, tab. 3. — Do mechanicznego korowania cienkich sortymentów w lesie stosuje się korowaczki typu Appel (dla wałków o średnicy 3—8 cm i dług. 1—2 m) oraz Dobšina i Ješterka (dla papierówki o grub. 7—25 cm i dług. 1 m). Zwiększają one wydajność pracy do 150—230%, dają jednak dużo odpadów. Najkorzystniejsze jest jednak przeniesienie korowania na składowiska zakładów przemysłu drzewnego, gdzie można stosować korowaczki stacjonarne. Za najlepszą z nich można uważać szwedzką korowaczkę Cambio. Korowanie na składnicach manipulacyjnych jest mniej ekonomiczne niż na składach przyfabrycznych. (S. K.).

106 362.8 IBL

Wille F.: How to lubricate saw chain. **Jak smarować łańcuch piły motorowej.** For. Industr., 1962, t. 89, nr 8, s. 60, rys. 2. — Podkreślając ważność właściwego smarowania łańcucha piły motorowej, autor zaleca oprócz smarowania w czasie pracy przy użyciu ręcznej lub automatycznej smarownicy — bardzo staranne smarowanie łańcucha przy zgaszonym silniku oraz pozostawianie łańcucha na noc w oleju. (K.C.).

107 383 IBL

Haslauer H.: Die Tragfähigkeit von Wald und Wirtschaftswegen. **Nośność dróg leśnych i gospodarczych.** Allg. Forstztg., 1962, t. 73, nr 21/22, A4, s. 251—255, fot. 3, rys. 3, wyk. 4, poz. bibl. 12. — Obecnie buduje się często w Austrii drogi, na

których wzmacnia się jedynie naturalną powierzchnię gruntu takimi materiałami jak wapno, smoła, substancje bitumiczne czy cement. Drogi takie przez dłuższy czas spełniają wystarczająco swoje zadania przy ruchu pojazdów najczęściej spotykanych typów o ciężarze od 8 do 20 ton. Przy stosowaniu kół bliźniaczych ciśnienie na powierzchnię drogi nie przekracza 7 kg/cm². Dokonano przeglądu metod określania siły nośnej nałożonych warstw i naturalnego podłoża oraz opisano stosowaną przy tych metodach aparaturę. Na wykresach podano rozkład naprężeń w poszczególnych warstwach drogi na różnej głębokości. (L. Z.).

108 383 : 651.9 IBL

Beneš J.: Možnosti snížení pořizovací ceny lesních cest. **Možnosti snížení kosztów budowy dróg leśnych.** Lesn. Práce, 1962, t. 41, nr 11, B5, s. 495—499, tab. 4, wyk. 1. — Taktyczny koszt budowy 1 km drogi leśnej o twardej nawierzchni wynosi obecnie ok. 560 tys. koron. W kosztach tych nawierzchnia stanowi średnio 41,5%, roboty ziemne 38,2%, inne prace 20,3%. Znaczne oszczędności można osiągnąć, redukując rozmiar robót ziemnych m. in. przez zmniejszenie łuków i przesunięcie dróg w terenach wyżynnych na stoki i grzbiety, a w górach na stoki. Najdroższe są drogi prowadzone dolinami, wymagają bowiem dobrego odwodnienia i zabezpieczenia oraz silniejszej nawierzchni. Doświadczalne budowy wykazały, że obniżenie kosztów można uzyskać przez zastosowanie nawierzchni pasowej z makadamu lub betonu. (S. K.).

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

109 414.1 — — 443 IBL

Jančařík: Chemické přípravky na ochranu proti houbovým chorobám. **Chemiczne preparaty do ochrony przed chorobami grzybowymi.** Lesn. Práce, 1962, t. 41, nr 11, B5, s. 525—527. — Skuteczność preparatów chemicznych zależy od ich doboru, koncentracji, sposobu i okresu stosowania, dokładności zabiegu, dawki, właściwości chemicznych i fizycznych, wielkości kropeł, stopnia pokrycia powierzchni, czynników środowiska (szczególnie klimatycznych). W tabeli 11 wymieniono najważniejsze zabiegi ochronne oraz najskuteczniejsze preparaty (również niektóre świeżo wprowadzone) i sposób ich użycia. W tabeli 12 zamieszczono zestawie-

nie fungicydów z opisem ich wyglądu zewnętrznego, szkodliwości dla człowieka oraz składnika czynnego. (S. K.).

110 414.1 — — 443 IBL

Flemming H., Hierholzer O., Mohr G.: Dithianon eine organische Verbindung mit breiter fungizider Wirkung. **Dithianon — związek organiczny o szerokim działaniu grzybobójczym.** Z. Pflkrankh., 1963, t. 70, nr 1, B5, s. 4—11, tab. 9. — Opisano nowy preparat o dużym zakresie działania grzybobójczego — Dithianon (1,4 — dwutioantrachinon — 2, 3 — dwukarbonitrylu, C₁₄H₄N₂O₂S₂). Jest on brunatną substancją krystaliczną, bez zapachu, rozpuszcza się w dioksanie, chlorobenzenie i chloroformie, ślady rozpuszczają się także w wodzie. Podano jego własności fizyczne, porównano z innymi preparatami pod względem fungitoksyczności i fungistatyczności. Wymaga on stosowania znacznie mniejszych dawek, wykazuje również działanie bakteriobójcze, sprawdzone m. in. na *Pseudomonas syringae*. Jest nieszkodliwy dla pszczół. (S. Ł.).

111 414.1 — — 453 IBL

Bremer H. G.: Insektizide Reaktionsaerosole. **Owadobójcze aerosole „reakcyjne”.** Z. Pflkrankh., 1963, t. 70, nr 3, B5, s. 147—157, fot. 1, wyk. 1, poz. bibl. 8. — Określenia „reakcyjne” użyto dlatego, że rozpylenie preparatów odbywa się nie za pomocą strumienia powietrza, lecz za pomocą reakcji chemicznej, wywołanej przez dodany do środka owadobójczego związek: 3,7-dwunitrozo-1,3,5,7-czteroazobicyklo-(3,3,1) nonan. Do wywołania reakcji rozpylającej nie potrzeba żadnych specjalnych urządzeń, można preparaty rozrzucić za pomocą łopaty. Są one bezpieczne w użyciu oraz bardzo wydajne, umożliwiają przeprowadzenie akcji na dużych powierzchniach. (S. Ł.).

112 414.2 IBL

Berndt W.: Der Einsatz von Hubschraubern bei der Forstschädlingsbekämpfung. **Stosowanie helikopterów do zwalczania szkodników leśnych.** Allg. Forstz., 1963, t. 18, nr 3, s. 46—49, fot. 6. — Opis użycia helikopterów typu Bell 47-G do opylania preparatem Alean formy Merck młodników sosnowych, zagrożonych grzybem *Lophodermium pinastri* i owadem *Caecicia buoliana*. Receptura: 3 kg Aleanu z dodatkiem talku w 70 l wody. Helikopter zabiera jednorazowo 210 l preparatu,

co wystarcza na 3 ha. Opylenie powinno uniemożliwić skielkowanie zarodników grzyba i przeniknięcie do igieł. Skuteczność zabiegu oceniona zostanie na wiosnę. (W. B.).

113 425.1 IBL

Wentzel K. F.: Wirksame Rauchschadenverhütung durch Abgasreinigung. **Skuteczna ochrona przed dymami przez ich oczyszczanie.** Allg. Forstz., 1963, t. 17, nr 7, A4, s. 114—117, fot. 3. — W celu zabezpieczenia okolicznych lasów przed wyczewami SO₂ huta żelaza koło Trondheim w Norwegii zastosowała kosztowne urządzenia absorpcyjne. Są to żelazobetonowe wieże wys. 30 m i średnicy do 3,6 m wypełnione stale uzupełnianym CaCO₃, przez który sączy się woda morska. Gazy, przechodząc przez wieżę oczyszczają się z SO₂ i nie zagrażają roślinom. Urządzenie działa od 27 lat i doskonale zdaje egzamin. (W. B.).

114 425.1 IBL

Bohne H.: Schädlichkeit von Staub aus Zementwerken für Waldbestände. **Szkodliwość pyłów z cementowni dla drzewostanów.** Allg. Forstz., 1963, t. 18, nr 7, A4, s. 109—111, fot. 4, tab. 2, poz. bibl. 4. — Na 1 m² okolicy cementowni opada dziennie 0,5 do 3,8 g pyłu, w skład którego wchodzi wapno, kwas krzemowy, siarka, żelazo, aluminium, potas i fluor. Powoduje to zatykanie szparek na liściach, ich uszkodzenie i hamowanie asymilacji. W konsekwencji następuje zwolnienie przyrostu, a nawet obumieranie drzew. Drzewa liściaste są odporniejsze od iglastych. Stwierdzono, że ścinka w sąsiedztwie cementowni bardziej niszczy piły, gdyż kora drzew jest inkrustowana pyłem. (W. B.).

115 443 — — 172.8 IBL
Lophodermium pinastri

Rack K.: Untersuchungen über die Kiefernscütte. Teil 1. **Badania nad osutką sosnową.** Cz. 1. Z. Pflkrankh., 1963, t. 70, nr 3, B5, s. 137—146, tab. 1, wyk. 7, poz. bibl. 14. — Opisano badania nad fenologią *Lophodermium pinastri*. Porażone igły opadają przez cały rok lecz w różnym nasileniu. Trzy okresy wzmożonego opadania (koło Luneburga) w latach 1956 i 1957 przypadają na: 1) kwiecień, maj, czerwiec, 2) od połowy sierpnia do końca października, 3) od połowy listopada do końca grudnia. W 1 okresie

obumierały igły silnie porażone wczesną wiosną roku poprzedzającego, w 2 okresie — igły słabiej porażone. Trzecia fala opadania następowała z wystąpieniem nocnych przymrozków i pierwszych objawów nocnych infekcji; obejmowała ona igły w poprzednim roku b. słabo porażone i dlatego zdolne do przeżycia 2 pierwszych okresów opadania. (S. Ł.).

116 451.4 IBL

Kistenfeger J.: Der Bau von Nagelzäunen zum Wildschutz. **Budowa ogrodzeń zawieszanych w celu ochrony przed zwierzyną.** Allg. Forstz., 1962, t. 17, nr 50, A4, s. 826—827. — Metoda polega na zawieszaniu siatki przy użyciu aluminiowych gwoździ na drzewach albo palach w wypadku luk w drzewostanie. Daje to 56% oszczędności czasu pracy i 43% oszczędności w materiale. Odpada bowiem użycie drutu i jego napinanie. Sposób ten jest szczególnie przydatny przy grodzeniu małych powierzchni. Koszty ogólne wynoszą 0,74 marki NRF/m. (W. B.).

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

116 524.3 IBL

Grossmann H., Wolf G.: Versuche zur Rationalisierung der Methodik von Holzvorratsinventuren auf mathematisch-statistischer Grundlage. **Próby racjonalizacji metodyki inwentaryzacji zapasów drewna na podstawie matematyczno-statystycznej.** Arch. Forstw., 1963, t. 12, nr 1, B5, s. 77—101, tab. 10, wyk. 1, poz. bibl. 14. — Dokonano przeglądu przeprowadzonych w NRD na dużą skalę prób racjonalizacji dotychczas stosowanych metod inwentaryzacji zapasu. Przy nowym sposobie rozkładu powierzchni próbnych gęstość siatki tych powierzchni zmienia się w zależności od klas wysokości i stopni jednorodności poszczególnych jednostek taksacyjnych. Daje to możliwość dokładnego uchwycenia każdej grupy drzewostanów o określonych cechach (w granicach z góry ustalonego błędu) oraz znaczne zmniejszenie błędu całkowitego i kosztów inwentaryzacji. Nowa metoda będzie powszechnie stosowana w NRD od 1963 r. (S. Ł.).

117 566 IBL

Assmann E.: Die Fortentwicklung unserer Ertragstafeln. (1). **Dalszy rozwój naszych**

tablic zasobności. (1). Allg. Forstz., 1962, t. 17, nr 50, A4, s. 817—820, tab. 1, wyk. 8. — Tablice zasobności Schwappacha-Wiedemanna wymagają ciągłych korektur. Wprowadzane poprawki pozostają pod wpływem teorii Martina, która zakłada optymalną liczbę drzew przy określonym wieku i pierśnicy. Wykazano to na przykładzie późniejszych tablic Grundnera, Vanselowa i definicji Assmanna. Współczesna praktyka, przesadnie hołdując idei zdrowotności drzewostanów, stosuje kosztem strat w przyroście silną trzebież. (W. B.).

118 566 IBL

Assmann E.: Die zweckmässige Fortentwicklung unserer Ertragstafeln. (2). **Dalszy rozwój naszych tablic zasobności. (2).** Allg. Forstz., 1962, t. 17, nr 51/52, A4, s. 839—841, wyk. 1, poz. bibl. 29. — Dążenie do zwiększenia dokładności obliczeń powoduje odwrót od dotychczasowych tablic zasobności (aktualnych dla większych obszarów) na korzyść lokalnych tablic siedliskowych. Są one oparte na obliczeniach statystycznych i dostosowane do zadrzewienia 0,85—0,90. Kierunek ten odbiega zasadniczo od pierwotnych koncepcji Schwappacha. (W. B.).

119 566 — — 176.1 *Salix alba* IBL

Dawidow M. W.: Rost i produktywność nasadzeń wietły (*Salix alba* L.) Wzrost i produktywność drzewostanów wierzby białej (*Salix alba* L.). Lesnoj Ż., 1962, t. 5, nr 5, B5, s. 9—14, fot. 2, tab. 2, poz. bibl. 3. — Wierzba biała pod względem szybkości przyrostu i produktywności niewiele się różni od topoli. Na Ukrainie lasy wierzbowe zajmują powierzchnię 12 tys. ha z zapasem około 77 tys. m³. Przyrost wierzby i uzyskiwane zapasy nie zostały dotychczas dostatecznie zbadane. Na podstawie materiałów zebranych z wielu powierzchni próbnych, zakładanych w drzewostanach odrosłowych i nasiennych autor opracował tabele zasobności. W tabelach tych wyodrębnił 2 klasy bonitacji, osobno dla drzewostanów odrosłowych i nasiennych. Podał także wydajność poszczególnych sortymentów. Wierzba biała osiąga wiek dojrzałości technicznej w 21—25 roku, uzyskując przy pełnym zwarciu zapas 300 m³/ha, z czego na drewno użytkowe przypada około 50%. (W. C.).

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO.

120 624.4 — — 443.3 — — 174.7 IBL
Picea Sp.

Richter J.: Zur Frage der Weiterbehandlung durch Schälschäden rotfaul gewordener Fichtenbestände. **W sprawie drzewostanów świerkowych dotkniętych czerwoną zgnilizną na skutek spalowania przez zwierzyńkę.** Forst u. Holzwirt., 1963, t. 18, nr 5, A4, s. 96—161, tab. 11, wyk. 4. — Zależnie od wysokości zasięgu czerwonej zgnilizny, spowodowanej spalaniem w drzewostanie świerkowym, opisano wielkość uszkodzenia wywołanego schorzeniem, najstosowniejszy wiek drzewostanu i okres pozyskania drewna. Rozpatrywane były tylko 2 klasy jakości w wieku 50—90 lat co dziesięć lat, przy wysokości zasięgu czerwonej zgnilizny na pniu do 2,4 i 6 m. W uszkodzonych drzewostanach należy bardzo ostrożnie prowadzić trzebieże ze względu na to, że uszkodzone pnie są mało elastyczne (wiatrołomy). (P. S.).

Autorzy analiz:

K. C. — doc. mgr K. Czereyski
L. Z. — mgr inż. L. Zieliński
P. S. — dr inż. P. Sumiński
S. K. — mgr inż. St. Kocięcki
S. Ł. — mgr inż. St. Łukomski
W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
W. C. — mgr inż. W. Chmielewski
W. K. — doc. mgr W. Krajski

Przegląd Dokumentacji zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie: CIINTE, Warszawa, Al. Niepodległości 188) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Dział Dokumentacji i Informacji Naukowo-Technicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa, branżowy ośrodek informacji, oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów, fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.